

# Følgeskriv

Øvelsens navn	Øvelse Oslo
Tidspunkt for øvelse	17. – 18. oktober 2006
Tittel på rapport	Øvelse Oslo 2006
Øvelseseier	DSB, sammen med Politidirektoratet, Sosial- og helsedirektoratet, Oslo kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Kildehenvisning	Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap

## Bakgrunnsinformasjon:

**Øvelsestype:** Fullskala

**Beskrivelse av øvelsen:** 17. og 18. oktober 2006 ble Oslo rammet av flere terroranslag. Om morgenen 17. oktober ca kl 1000 utløses en eksplosjon i en T-banevogn på Stortinget stasjon. 15 mennesker dør, 75 skadde og 150 uskadde er involvert. Ca 30 minutter senere meldes det om nok en eksplosjon, nå om bord i et tog på Oslo sentralstasjons spor 18. Her er det 20 omkomne, 75 skadde og 105 uskadde. Ca kl 1040 utløses enda en eksplosjon, i en buss på Harald Hårdrådes plass, 10 mennesker dør, 15 blir skadd og 50 uskadde er involvert. Til sist i scenariet inntreffer det natt til 18. oktober togstans på Gardermobanen, inne i Romeriksporten, som antas å kunne være knyttet til eksplosjonene tidligere på dagen. 150 uskadde blir evakuert til fots ca 1 500 m.

**Øvelsesdeltagere:** Alle nivåer i nød- og beredskapsstatene, altså det operative rednings- og behandlingsapparatet, kommunen, fylket, direktorater, departementer og regjeringen.

**Evalueringsmetodikk:** Evalueringen er basert på ulike metoder og et omfattende datagrunnlag; *evalueringsrapporter* fra de deltagende aktørene og delprosesser, *spørreskjemabasert undersøkelse*, *førsteintrykkssamling*, *førsteintrykksrapport* og *samtaler* med nøkkelpersoner fra planleggingsfasen og gjennomføringen av øvelsen.

**Øvingsmål:** Å styrke den samlede beredskapen i Norge. Hovedpoenget med øvelsen var å trene på håndtering av katastrofer, med spesiell vekt på koordinering og samarbeid.

## Oppsummering/hovedfunn:

Øvelse Oslo viser at det er viktig med en god rolle- og ansvarsforståelse på alle nivåer. Både denne, andre øvelser og reelle kriser viser at apparatet og samarbeidet fungerer mest effektivt i de organisasjonene som har utarbeidet og øvet rutiner og avtaler for utveksling av informasjon og bistand. Videre viser Øvelse Oslo at det knyttes store forventninger til ledelse og koordinering i kritesituasjon.

Det store flertallet av aktører savner bedre tilgang på informasjon som grunnlag for et løpende oppdatert situasjonsbilde. Dette gjelder for alle nivåer, fra operativt til strategisk nivå. Informasjonen som ble formidlet ble til tider opplevd som mangelfull og uklar. I øvelsens første del oppsto det et informasjonsvakuum, spesielt på strategisk nivå. Departementene fikk situasjonsrapporter fra Justis- og politidepartementet, men disse ble opplevd som mangelfulle med hensyn til situasjonsbeskrivelse

og iverksatte tiltak. Utover i øvelsen opplevde enkelte departementer at kontakten med Justis- og politidepartementet ble vanskeligere, blant annet ved at departementets krisestab var mindre tilgjengelig.

PST leverte tidsriktige og relevante trusselvurderinger til forhåndsbestemte departementer. Mangel på eller forsinkelser i forbindelse med distribusjonen av trusselvurderingene fikk betydning for samordningen på strategisk nivå. Dette forplantet seg videre i det mange virksomheter ga uttrykk for frustrasjon over manglende informasjon om hvilke tiltak som burde vært vurdert med bakgrunn i trusselvurderingen. Det tok uforholdsmessig lang tid for Justis- og politidepartementet å formidle PSTs trusselvurderinger. Dette erkjenner også departementet, som ønsker å gjennomgå rutinene.

Erfaringer fra Øvelse Oslo viser nødvendigheten av koordinert informasjon til befolkningen. Dette understrekes også gjennom erfaringer etter terrorhendelsene i London. Særlig bruk av Internett til å formidle oppdatert og korrekt informasjon anses som helt nødvendig dersom rednings- og beredskapsapparatet skal beholde sin troverdighet.

### **Læringspunktene i Øvelse Oslo:**

- Stort påtrykk på nødsentralene: Behov for gjennomgang av rutiner for oppskalering av kapasiteten ved større hendelser
- Felles tidsinnstilling: For å sikre nøyaktig rekonstruksjon av hendelsesforløp er det avgjørende at tidsinnstillingen på klokken er felles hos nødsentralene
- Varsling mellom virksomhetene: Oppdaterte situasjonsbilder er avgjørende for samordning og informasjonsutveksling mellom virksomheter i varslingsfasen
- Oversikt over store og komplekse skadesteder: En effektiv organisering og tilrettelegging for redningsarbeidet krever tydelig skadestedsledelse
- Objekteiernes kapasiteter: En klar rolle- og ansvarsforståelse er nødvendig for at alle tilgjengelige kapasiteter tas i bruk
- Tekniske kommunikasjonsmidler: Gode og redundante kommunikasjonsløsninger og tilhørende rutiner er nødvendig for at nødetatene skal kunne yte koordinert innsats
- Behov for ett skjema for registrering av involverte: For å sikre registrering av skadeprioritet og identitet er det behov for å utvikle et nasjonalt standardisert registreringskjema for skadestedet
- Samspill og ansvarsfordeling: For en effektiv håndtering av og oversikt over skadde, evakuerte og pårørende er samarbeid og god rolle- og ansvarsforståelse mellom helsetjeneste, politi og objekteierne avgjørende
- Hensiktsmessig bruk av kapasiteter: Objekteiernes, Sivilforsvarets og frivillige organisasjoners ressurser til oppfølging av evakuerte og pårørende må inngå i den samlede kapasiteten
- Ett pårørende telefonmottak: Det er hensiktsmessig med ett telefonmottak for henvendelser. Politiet har oversikt over involverte personer og hvilken status de har og kan videreformidle informasjon til pårørende
- Ulik oppfatning av Lokal redningssentral (LRS): Det er behov for en enhetlig forståelse av LRSfunksjonen
- Oppgaveløsning i Redningsledelsen: Koordinering av ressurser og samhandling mellom aktørene bør vektlegges

- Fasiliteter for Redningsledelsen: For at Redningsledelsen skal kunne fungere hensiktsmessig/optimalt, er det nødvendig med gode arbeidsforhold
- Regjeringens kriseråd: Det er et forbedringspotensial når det gjelder å bruke Regjeringens kriseråd til nødvendige avklaringer mellom departementene
- Lederdepartementet og Krisestøtteenheten (KSE): Lederdepartementets rolle må tydeliggjøres opp mot øvrige departementer og KSE
- Formidling av bistandsanmodninger: Det er et forbedringspotensial med hensyn til rutiner for oppfølging av beslutningsvedtak og tiltak
- Ressurser/kapasiteter utover nødetatene: Frivillige organisasjoner, Sivilforsvaret, Forsvaret og objekteiere besitter ressurser som bør disponeres hensiktsmessig
- Formidling av situasjonsbildet: I kriser er det viktig at informasjonsbehovet ikke undervurderes. Det vil hele tiden være stort behov for kontinuerlig oppdaterte situasjonsbilder
- Formidling av trusselvurderinger: PSTs trusselvurderinger må videreformidles så raskt og effektivt som mulig til relevante aktører
- Informasjonsflyt på tvers: For å få en hensiktsmessig informasjonsflyt er det avgjør ende med felles forståelse og kjennskap til roller, oppgaver og ansvar
- IKT-løsninger: Dagens løsninger fungerer ikke tilfredsstillende når det gjelder informasjonsdeling
- Liaisonfunksjonen: Det er behov for en videreutvikling av liaisonenes ansvars- og formidlingsrolle
- Informasjonsstrategi overfor media: En målrettet og gjennomtenkt informasjonsstrategi mot nasjonale og internasjonale medier er avgjørende for en god krisehåndtering
- Koordinert informasjon til media: Rolle- og ansvarsforståelse og rutiner mellom virksomheter på alle nivåer er nødvendig for å sikre koordinert og korrekt informasjon
- Robuste HMS-systemer: Under uforutsette og uforutsigbare katastrofer der aktørene yter innsats over lengre tid, kreves det at HMS-systemene er godt implementerte og velfungerende
- Informasjonssikkerhet: For å oppnå god informasjonssikkerhet kreves det en høy grad av bevissthet i forhold til sikkerhetskultur, verdivurdering og IKT-sikkerhet

Per i dag mangler offentlige myndigheter et felles nettsted for å presentere informasjon om samfunnssikkerhet og beredskap, samt informasjon om pågående kriser. Justis- og politidepartementet har gitt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i oppgave å vurdere et nasjonalt nettsted for beredskaps- og kriseinformasjon. Ved å etablere et samordnet nettsted på tvers av alle aktører med beredskapsansvar, er målet å forenkle tilgangen til kriseinformasjon og gi en bedre oversikt over det nasjonale beredskapsapparatet. Et slikt nettsted vil bidra til å gi befolkningen en samlet fremstilling av situasjonsbildet. På sikt vil det også være aktuelt å etablere et intranett eller et krisehåndteringsverktøy for informasjonsutveksling mellom berørte aktører. Den eventuelle avhengigheten til og således vitaliteten overfor et web-system via Internett, må møtes med tilpassede backupløsninger.

Gjennomgått av	Dato
Maja Stien	02. juli 2014